

GUSTAV ŠILIH

Gustav Šilih (1893 - 1961)

Mladinski pisatelj in pedagog.

Isti, Nekoč je bilo jezero (dolinska bajka),

*Lj. 1921: "Staroslovanska zaleščanska pesem" -
pesem o naseljevanju Slovencev, o njih prihodu
k "Zaleščanskemu jezeru". Prim. še razdelek
o Šilihu v tej knjigi.*

STOJANOVA PESEM

___Tri ravnine konji prehodili,
tri ravnine, tri dežele širne;
tri deroče reke prebrodili,
troje gor in devetero hribov
in obstali ob Savini bistri.
Kliče Vitogoj, junak preslavni,
narod zove in tako mu pravi:
"Glejte zemlje, evo vam lesovja,
bujnih dolov in zelenih holmov!
Ajte mojci, tu se naselite
ob Savini, njenem ravnem polju!
Preorjite zemljo črnoprsto
in požgite prebohotno drevje,
da se njiva bo odprla plugu
in bo vzraslo vam rumeno žito!
Komaj so v ušesa šle besede,
napotile so se ob Savini
v gostih trumah zadruga slovenske,
napotile in se naselile
na bregovih in na ravnem polju.

Dosti zemlje je v dolini lepi,
a premalo za Slovence mnoge:
mesta nima Stojan starešina
za družino, črede mnogobrojne
niti nima Žilič starejšina
za družino in za črede zemlje.
Tožita županu, starejšini
Vitogoju, slavnemu junaku,
tožita in govorita glasno:
"Vsem je zemlje ob Savini bistri,
samo nama je nikjer ni najti!
Daj nam zemlje, Vitogoj mili,
da požgemo prebohotno drevje,
preorjemo polje rodovitno;
tam nam vzraslo bo rumeno žito,
ki nasiti našo lačno deco ..."
Premišljuje Vitogoj junaški,
mrke gube lezejo čez čelo,
pa zagleda se v daljo sivo.
Gleda, gleda in pogladi čelo
dvigne glavo in pokaže s prstom,
reče jima Vitogoj: "Poglejta!
Ob Savini, kjer neha dolina,
kjer na desni vstaja temna gora,
tam se vama jasno naj pokaže,
kje je zemlje vajinim otrokom!"
Šel je Stojan, starejšina modri,
na visoko temnokopo goro,
šel je Žilič, starejšina mlajši,
z njim obenem, da poišče zemlje.
Tam na gori, k nebu segajoči,
zrla sta v nižavo pod pobočjem,
vzrla sta v daljavi za lesovi
temno vodo in zelene holme.

*Holmi so obkrožali jezero
v nizkih vrstah ob blestečih valih
in obetali obilo zemlje.*

*Reče Stojan: "Tam se naselimo!
Tam požgemo prebohoto drevje,
preorjemo rodovitne holme,
da nam vzraslo bo rumeno žito,
ki nasiti našo lačno deco ..."*

*Reče Žilič: "Urno, urno ponje,
da posedejo položne holme
za lesovi, ob jezeru širnem!"*

*Ko so zore tri se prebudile,
so v Zalesje zadruga prispele ...*

x x x